

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 13Svp/10/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 9622200258
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Martinčeková
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:9622200258.1

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Y. W., W.. XX.XX.XXXX, F. Q. XXXX/XX, XXX XX L., právne zastúpený advokátom JUDr. Marekom Sahuľom, so sídlom Hlavná 195/55, 082 32 Svinia, proti žalovanému: Vladimír Bendík, W.. XX.XX.XXXX, F. Q. XXX/XX, XXX XX L., v konaní vo veci ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy - starostu obce Svinia, konaných dňa 29.10.2022, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky konanie **z a s t a v u j e**.

Žiaden z účastníkov **n e m á p r á v o** na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Dňa 09.11.2022 bola Najvyššiemu správne mu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) doručená žaloba vo veci ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy - starostu obce Svinia. Žalobca bol presvedčený, že priebeh volieb bol nezákonný, žalovaný porušil predvolebné moratórium a počet jeho hlasov nezodpovedá skutočnosti. Žalobca bol v predchádzajúcom volebnom období starostom obce Svinia. Vo voľbách konaných dňa 29.10.2022 bol neúspešný, keď získal 307 hlasov a žalovaný ako protikandidát 349 hlasov (rozdiel 42 hlasov). Podanou žalobou sa žalobca domáhal vyhlásenia volieb starostu obce Svinia za neplatné.

2. Žalovanému bola predmetná žaloba vrátane jej príloh zaslaná na vyjadrenie výzvou zo dňa 09.12.2022. Žalovaný na výzvu súdu, ktorá mu bola doručená dňa 19.12.2022, nereagoval.

3. Najvyšší správny súd pred rozhodnutím o žalobe zistil, že žalovaný bol dňa 20.12.2022 právoplatne odsúdený v trestnom konaní, vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 2To/17/2022 a uznaný vinným z prečinu útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 128 ods. 1 Trestného zákona. Z dôvodu straty mandátu starostu - žalovaného - bol podľa zápisnice č. 2/1/2022 zo „Zasadnutia Obecného zastupiteľstva vo Svinnej konaného dňa 21.12.2022“ v súlade s § 13b ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. obecným zastupiteľstvom zvolený za zástupcu starostu tejto obce Y.. R. F..

4. V nadväznosti na uvedené najvyšší správny súd výzvou zo dňa 26.01.2023 vyzval žalobcu na vyjadrenie, či na podanej žalobe trvá. Právny zástupca žalobcu vyjadrením zo dňa 31.01.2023 najvyššiemu správne mu súdu oznámil, že žiada súd, aby v konaní pokračoval a vec meritórne prejednal. Má za to, že ak by súd vyhlásil voľby starostu v obci Svinia, konané dňa 29.10.2022 za neplatné, tak by mandát predchádzajúceho starostu - žalobcu nezankol a trval by až do nových volieb.

5. Podľa § 99 písm. g) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) správny súd konanie uznesením zastaví, ak odpadol dôvod na pokračovanie v konaní a nejde o prípady ustanovené v písmenách c) a d).

6. Podľa § 312d písm. b) SSP žalovaným je starosta obce, starosta mestskej časti, primátor mesta alebo predseda samosprávneho kraja zvolený v napadnutých voľbách, ak sa konanie týka volieb starostu obce, primátora mesta, starostu mestskej časti alebo predsedu samosprávneho kraja.

7. Podľa § 13a písm. d) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) mandát starostu zaniká právoplatným odsúdením za úmyselný trestný čin alebo právoplatným odsúdením za trestný čin, ak výkon trestu odňatia slobody nebol podmienenčne odložený.

8. Podľa § 13b ods. 1 veta prvá zákona o obecnom zriadení starostu zastupuje zástupca starostu, ktorého spravídla na celé funkčné obdobie poverí zastupovaním starosta do 60 dní od zloženia sľubu starostu; ak tak neurobí, zástupcu starostu zvolí obecné zastupiteľstvo.

9. Podľa § 13b ods. 4 zákona o obecnom zriadení ak zanikne mandát starostu pred uplynutím funkčného obdobia [§ 13a ods. 1 písm. c) až i)], plní úlohy starostu v plnom rozsahu zástupca starostu; ak sú poverení zastupovaním dvaja zástupcovia starostu, plnia tieto úlohy v poradí, v ktorom boli poverení za zástupcov starostu. Zastupovanie sa skončí zložením sľubu novozvoleného starostu.

10. Podľa § 181 ods. 3 písm. b) zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 180/2014 Z. z.“) predseda Národnej rady Slovenskej republiky vyhlasuje voľby do orgánov samosprávy obcí aj vtedy, ak Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vyhlásil voľby za neplatné alebo zrušil výsledok volieb.

11. Podľa § 181 ods. 3 písm. d) zákona č. 180/2014 Z. z. predseda Národnej rady Slovenskej republiky vyhlasuje voľby do orgánov samosprávy obcí aj vtedy, ak zanikol mandát poslanca obecného zastupiteľstva a na toto miesto nie je náhradník alebo ak zanikol mandát starostu obce.

12. Bez toho, aby najvyšší správny súd zaujal stanovisko k žalobným námietkam žalobcu, konštatuje, že žalovanému z dôvodu jeho právoplatného odsúdenia za úmyselný trestný čin zo zákona zanikol mandát starostu dňom 20.12.2022, t. j. dňom, kedy Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 2To/17/2022 zamietol jeho odvolanie proti rozsudku Okresného súdu v Prešove č. k. 41T/9/2019-490, ktorým bol žalovaný uznaný vinným z prečinu útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 128 ods. 1 Trestného zákona.

13. Uvedená skutočnosť má za následok nové vyhlásenie volieb starostu obce Svinia podľa § 181 ods. 3 písm. d) zákona č. 180/2014 Z. z. Rovnaký následok by nastal aj v prípade, ak by najvyšší správny súd vyhovel žalobe žalobcu a voľby starostu obce Svinia by vyhlásil za neplatné (§ 181 ods. 3 písm. b) zákona č. 180/2014 Z. z.). V priebehu súdneho konania teda nastal výsledok, o ktorý sa žalobca usiloval cestou volebnej žaloby, čím požiadavka ochrany ústavnosti a zákonnosti volieb najvyšším správnym súdom celkom stratila svoju aktuálnosť. V dôsledku uvedených skutočností nastala situácia, ktorá sa v teórii i v praxi označuje ako mootness, t. j. stav, keď spor už „doznel“, alebo bol vyriešený inou cestou, a s ohľadom na princíp minimalizácie zásahov do právoplatných rozhodnutí, ale aj iných zásahov verejnej moci a vzhľadom na hospodárnosť konania už nemá ďalší zmysel konanie vo veci uskutočniť (PL. ÚS 17/2011-29, II. ÚS 270/09 alebo uznesenia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 3073/08, II. ÚS 413/97).

14. V reakcii na vyjadrenie žalobcu, že je potrebné pokračovať v konaní o žalobe v práve súdnej veci, pretože v prípade eventuálneho zistenia neplatnosti voľby starostu obce Svinia tunajším súdom by žalobca pokračoval vo funkcii starostu uvedenej obce, najvyšší správny súd uvádza, že tento záver žalobcu je diskutabilný, pretože obecné zastupiteľstvo medzičasom zvolilo zástupcu starostu obce.

15. Najvyšší správny súd tiež pripomína, že účelom konania o žalobe vo volebných veciach je preskúmanie volieb do orgánov samosprávy obcí vykonaných naposledy 29. októbra 2022, ako aj výsledku týchto volieb, z hľadiska dodržiavania ich ústavnosti a zákonnosti. Účelom nie je zabezpečiť pokračovanie mandátu predchádzajúceho starostu, v danom prípade mandátu žalobcu získaného na základe volieb starostu v roku 2018, v medziobdobí od vyhlásenia volieb za neplatné do konania nových volieb.

16. Výsledkom volieb starostu je zvolenie určitej fyzickej osoby do funkcie starostu. Ak tejto fyzickej osobe zo zákona zanikol mandát starostu po jej zvolení, zanikol tým aj výsledok volieb. Účel súdneho konania - preskúmanie, či tento konkrétny výsledok bol dosiahnutý ústavným a zákonným spôsobom, nie je tak možné po zániku tohto výsledku dosiahnuť. Samotné preskúmanie volebného procesu bez toho, aby existoval výsledok tohto procesu v podobe mandátu konkrétnej osoby zvoleného starostu, je čisto akademické a bez reálneho významu, keďže dôsledkom zániku mandátu starostu zo zákona je, rovnako ako v prípade vyhlásenia volieb za neplatné, opätovné vyhlásenie volieb starostu.

17. Vzhľadom na uvedené skutočnosti najvyšší správny súd konštatuje, že odpadol dôvod na pokračovanie v konaní a preto konanie o žalobe žalobcu podľa § 99 písm. g) SSP v celom rozsahu zastavil.

18. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 170 písm. b) SSP, podľa ktorého ak bolo konanie zastavené, žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

19. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 5:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok.